

2026/05

LAN KULTURAREN INGURUKO **INKESTA**

Dokumentu honek Gipuzkoako Foru Aldundiaren parte-hartze plataforma den soziometroa.etorkizunaeraikiz.eus webgunean egindako Gipuzkoako lan-kulturaren pertzepzioari buruzko inkestaren emaitzak aurkezten ditu.

AURKIBIDEA

1. SARRERA	1
2. PARTE-HARTZEAREN ANALISIA	3
3. EMAITZAK	5
3.1. PROFIL SOZIODEMOGRAFIKOA	5
3.2. LAN-KULTURAREN PERTZEPZIOA	11
4. ESKUALDEEN ARTEKO JOERA NAGUSIAK	22
4.1. PROFIL SOZIODEMOGRAFIKOAK	23
4.2. LAN-KULTURAREN PERTZEPZIOA	24
5. ONDORIO OROKORRAK	26

01

SARRERA

Txosten honen helburu nagusia Gipuzkoako herritarrek lanaren kulturari buruz duten pertzepzioa, lan-ingurunearekin lotutako balioak eta gaur egungo gizartean pertsonen lanarekin duten harremanean hautematen diren aldaketak aztertzea da.

Ikerketa Gipuzkoako Foru Aldundiaren soziometroa.etorkizunaeraikiz.eus herritarren parte-hartze plataformaren bidez egindako inkesta baten emaitzetan oinarritzen da.

Soziometroa entzute aktiboko tresna bat da, lurraldeko gizarte, ekonomia eta kultura erronka desberdinei buruz herritarren iritziak biltzeko aukera ematen duena, errealitate sozialarekin konektatutako gobernantza parte-hartzaileagoa sustatuz.

Inkestak pertsonen bizitzan lanak duen rolaekin lotutako alderdiak jorratzen ditu, lan-munduan dauden balio garrantzitsuenak, lan-kulturan izandako aldaketan pertzepzioak eta langileen ongizatearekin, absentismoarekin eta lan-bizitza orekarekin lotutako gaiak. Halaber, lan-etikaren bilakaeraren pertzepzioak eta pertsonen lanarekiko duten harremanari buruzko etorkizuneko itxaropenak aztertzen ditu.

Emaitzek aukera ematen digute herritarrek azken urteetako gizarte- eta lan-aldaketak nola interpretatzen dituztenari buruzko joera garrantzitsuak identifikatzeko, hala nola ongizate pertsonalaren garrantzi gero eta handiagoa, bizitzaren eta lanaren arteko oreka edo lan-balio tradizionalen eraldaketaren pertzepzioa.

Oro har, txosten honek Gipuzkoako lan-kulturaren inguruko pertzepzio eta kezkek aztertzeko ikuspegi bat eskaintzen du, lurraldeari gaur egun eragiten dioten gizarte- eta lan-eraldaketak aztertzeko elementuak emanez.

02

PARTE-HARTZEAREN ANALISIA

Inkestak 751 Gipuzkoar pertsonak parte hartu zuen, eta horietatik 515ek bete zuten galdetegia (% 68,6), eta 236 pertsonak (% 31,4) ez zuten inkesta bukatu.

Hala ere, garrantzitsua da kontuan izatea pertsona guztiek ez zituztela galdetegiko galdera guztiak erantzun. Bereziki, bizileku-udalerriri buruzko galderari — barrutiaren arabera lurralde-analisirako erabilitakoa— parte-hartzaile kopuru txikiagoak erantzun zion (534), eta hori izan zen parte-hartzearen lurralde-banaketaren azterketa-oinarria. Zentzu horretan, portzentajeak galdera bakoitzean baliozkoak diren erantzunen oinarriaren gainean kalkulatu dira.

Barrutien arabera banaketari dagokionez:

- **Donostialdeko** eskualdeak izan zuen parte-hartze tasarik handiena, 180 galdetegi hasi eta 179 bete baitziren, betetze-tasa oso altua (% 99,4) eta abandonu-tasa ia hutsala (% 0,6) adierazten duena. Eskualde honek ere lagin osoaren zati esanguratsu bat hartzen du, batez ere Donostiatik jasotako erantzunen proportzioagatik.
- **Bidasoa-Oiartzunek**, bere aldetik, 113 galdetegi hasi eta 112 bete zituen, betetze-tasa oso altua (% 99,1) eta abandonu-tasa minimoa (% 0,9) lortuz, eta horrek parte-hartze eta erantzunen jarraitutasun maila handia islatzen du.
- **Deba-Urolan**, 100 galdetegi hasi ziren eta 99 bete ziren, hau da, % 99ko betetze-tasa eta oso baxua den abandonu-tasa (% 1). Barruti honetako parte-hartzeak ere galdetegiak betetzeko jarraitutasun-maila handia erakusten du.

- Azkenik, **Oriak** 141 galdetegi hasi eta 123 bete erregistratu zituen, betetze-tasa baxuena (% 87,2) eta erlatiboki utzitako tasa altuena (% 12,8) duen barrutia bihurtuz. Hala ere, parte-hartze maila esanguratsua mantentzen du inkesta orokorrean.

Barrutia	Hasitako inkestak	Bukatutako inkestak	Betetze-tasa
Donostialdea	180	179	%99,4
Bidasoa-Oiartzun	113	112	%99,1
Deba-Urola	100	99	%99
Oria	141	123	%87,2
Gipuzkoako totala	534	513	%96,1

Oro har, inkestak barruti gehienetan betetze-tasa altua erakusten du, batez ere Donostialdean, Bidasoa-Oiartzunen eta Deba-Urolan, eta horrek bildutako datuen koherentzia eta fidagarritasuna indartzen ditu.

Era berean, lurralde-partaidetzak aztertutako lau barrutien erantzunak barne hartzen ditu, Gipuzkoako pertzepzioen ikuspegi zabala ahalbidetuz, nahiz eta parte-hartze kontzentrazio handiagoa izan Donostialdean eta biztanleria handiagoa duten udalerrri batzuetan.

03

EMAITZAK

3.1. PROFIL SOZIODEMOGRAFIKOA

Atal honek ikerketan parte hartu duten pertsonen profil soziodemografikoa aurkezten du, lan-egoera, generoa, adina, hezkuntza-maila eta egoera ekonomikoa barne, Gipuzkoako lan-kulturaren pertzepzioari dagokionez lortutako emaitzak testuinguruan kokatzeko helburuarekin.

Banaketa geografikoari dagokionez, parte-hartzea batez ere Donostialdean kontzentratzen da, ondoren Orian, Bidasoa-Oiartzunen eta Deba-Urolan. Banaketa honek hiri-udalerrietatik eta biztanleria handiagoa duten udalerrietatik erantzun gehiago jasotzen direla islatzen du, nahiz eta Gipuzkoako lau barrutiak laginaren barruan egon.

Enplegu-egoerari dagokionez, erantzuleen gehiengo zabala lanean ari da (% 83,68), langabezian (% 4,93), erretiratuetan (% 7,21) edo beste egoera batzuetan (% 3,80) daudenen ehunekoak nabarmen txikiagoak dira. Ikasleen presentzia hutsala da (% 0,38), batez ere lan egiteko adineko biztanleriaz osatutako lagin bat islatuz.

Generoari dagokionez, emakumeak dira nagusi argi eta garbi (% 66,38), gizonekin alderatuta (% 29,72). Beste genero batekin identifikatzen diren pertsonen (% 1,30) edo erantzun nahi ez dutenei (% 2,60) dagozkien ehunekoak txikiak dira.

Adinaren banaketak adin ertaineko taldeetan kontzentrazio handia erakusten du. 46-55 adin-tarteak (% 41,18) eta 56-65 adin-tarteak (% 33,78) hamar parte-hartzaitetik zazpi baino gehiago hartzen dituzte, gazteen presentzia oso txikia den bitartean.

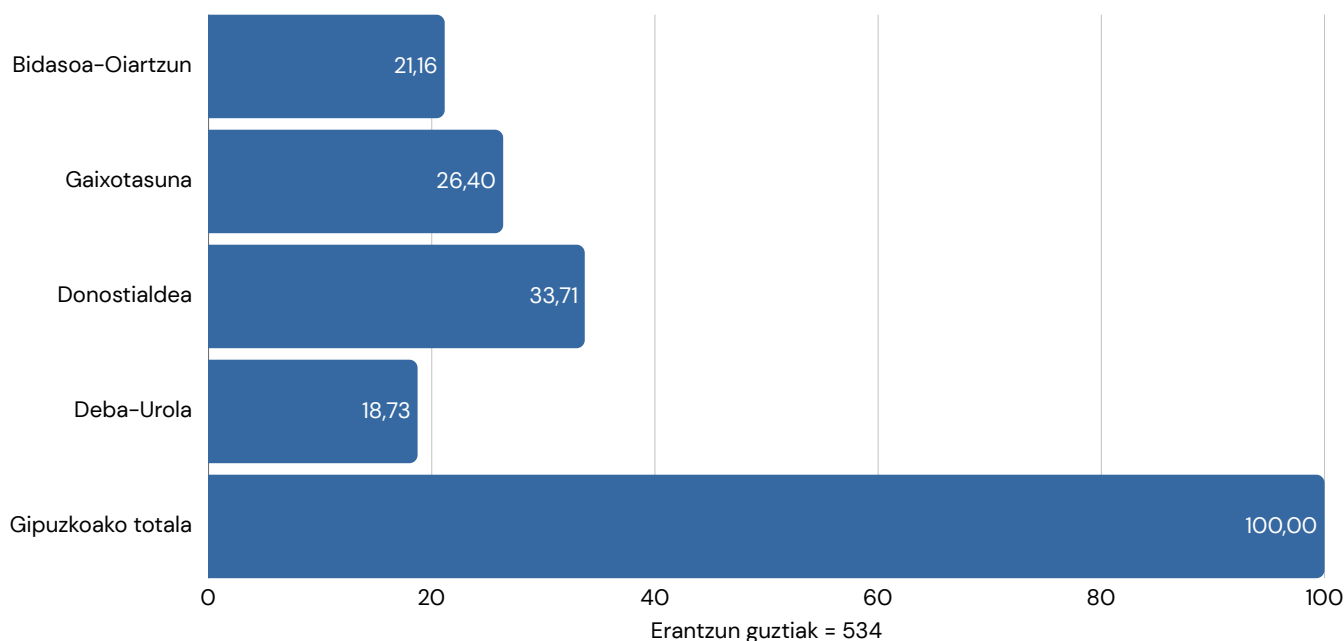
Hezkuntza mailari dagokionez, laginak hezkuntza-profil ertain-altua du. Lanbide heziketa (% 31,94) eta unibertsitate-tituluak (% 30,54) dituztenak nabarmentzen dira. Zati esanguratsu batek masterra ere badu (% 11,98), oinarrizko hezkuntza-maila dutenek ehuneko txikiagoak diren bitartean.

Egoera ekonomikoari dagokionez, puntuazioak batez ere eskalaren balio ertain eta ertain-altuetan kontzentratzen dira, batez ere 5 balioan (% 34,10), ondoren 7an (% 19,43) eta 8an (% 15,24), eta horrek pertzepzio ekonomiko nahiko egonkorra islatzen du.

Pertzepzio hori osatzen da hilabete bukaerara iristeko duten gaitasunaren ebaluazioarekin. % 38,25ek zailtasunak edo ia ez direla heltzen egiten diote, eta antzeko ehuneko batek (% 37,86) arazorik gabe iristen direla adierazten du. Bien bitartean, % 8,54k egoera ekonomiko erosoak dutela diote, eta % 7,38k zailtasunak dituzte hilabete bukaerara iristeko.

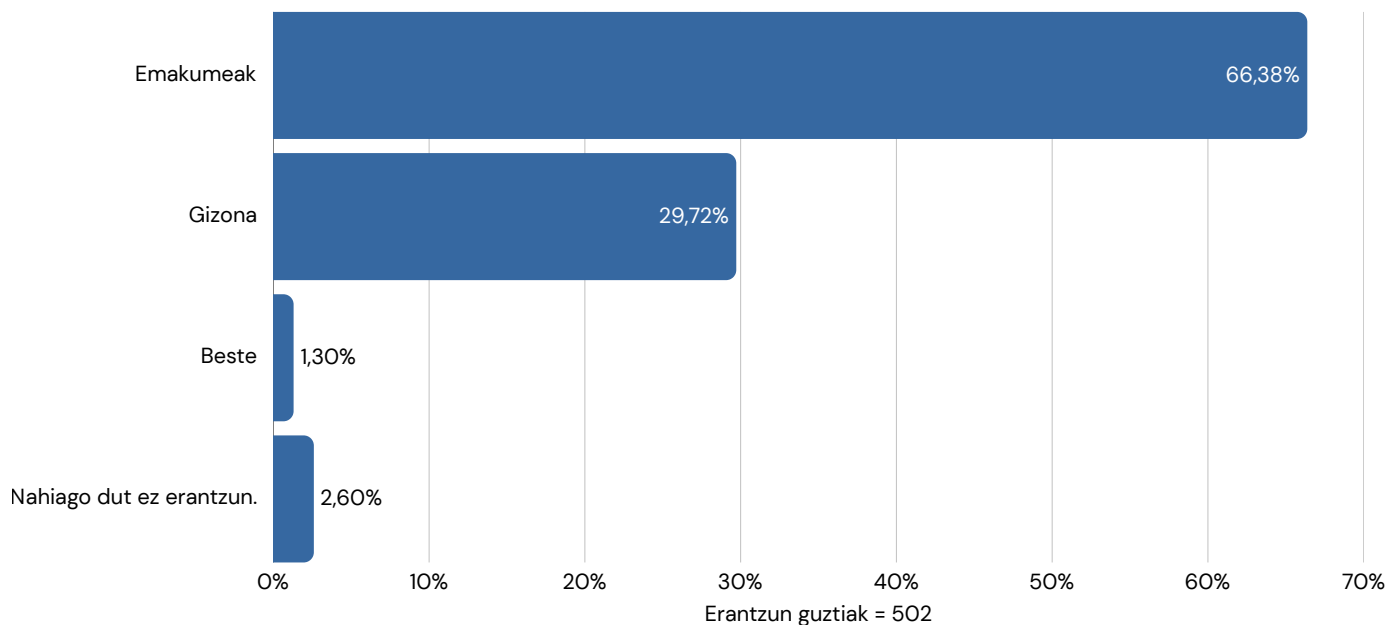
Oro har, lagina gehienbat lanean ari diren adin ertaineko pertsonak osatzen dute, nagusiki emakumezkoek, hezkuntza-maila ertain-altukoek, eta beren egoera ekonomikoa nahiko egonkortzat jotzen dutenek, nahiz eta egoera ekonomiko estuek presentzia nabarmena izan.

ESKUALDEKAKO BANAKETA

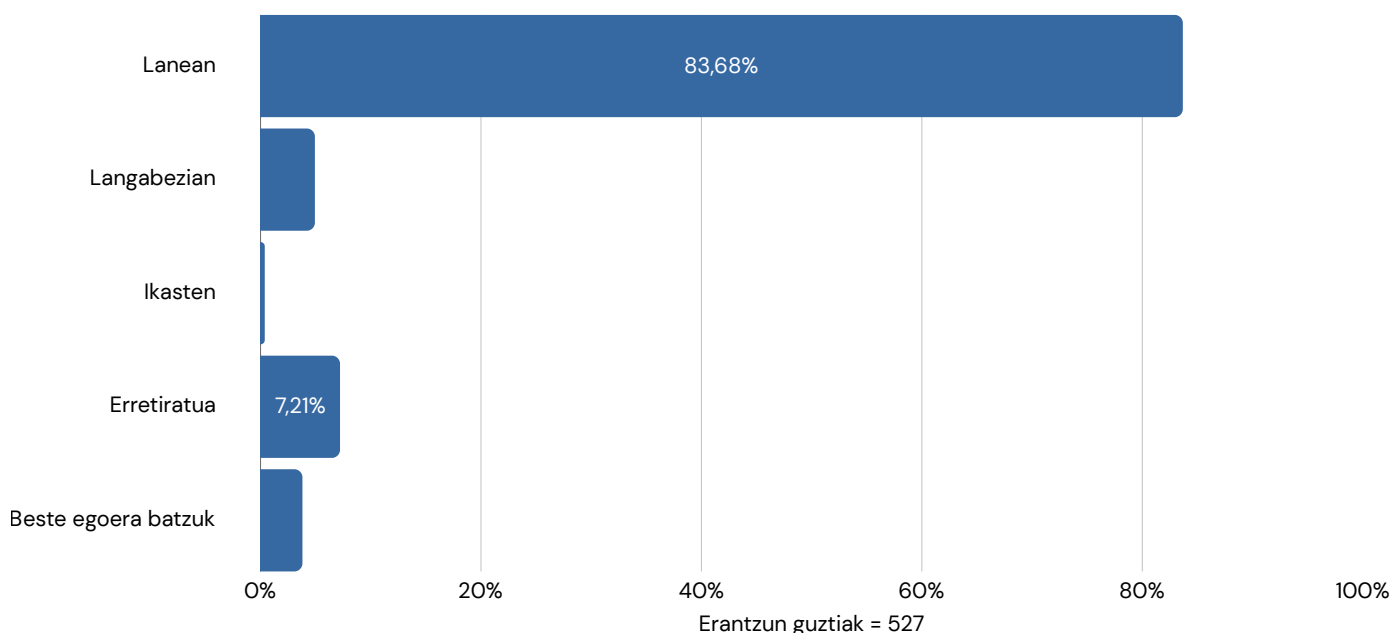
Aurretik aipatu bezala, lurralde-banaketari dagokionez, Donostialdeak du laginaren zatirik handiena (% 33,71), ondoren Oriak (% 26,40), Bidasoa-Oiartzunek (% 21,16) eta Deba-Urolak (% 18,73) datoz. Datu hauek Gipuzkoako barruti desberdinen ordezkariak zabala islatzen dute, nahiz eta Donostialdeak presentzia handiagoa izan bildutako erantzunen multzoan.

GENEROAREN ARABERAKO BANAKETA

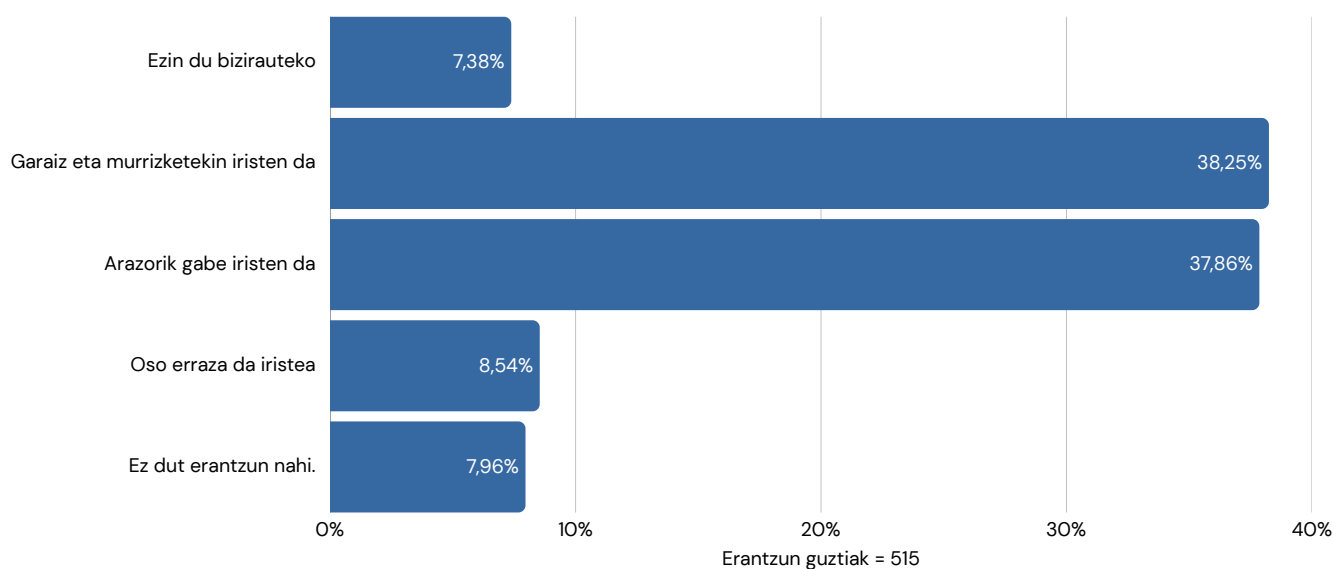
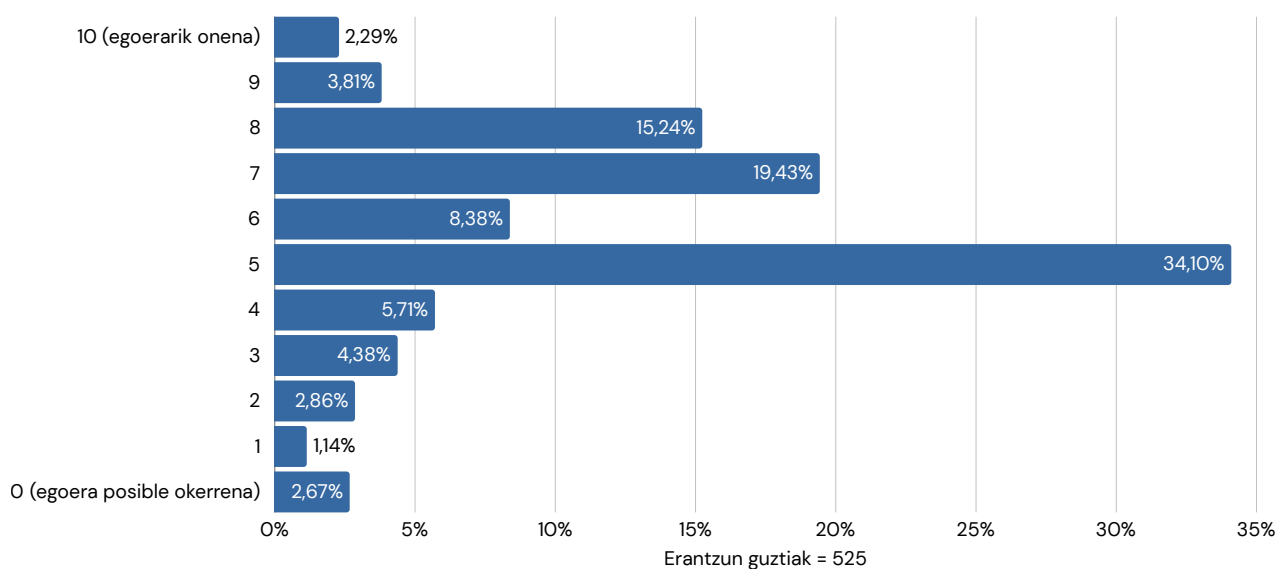
Generoari dagokionez, emakumeen parte-hartzearen nagusitasun argia dago, laginaren bi heren inguru ordezkatur. Presentzia handiagoa hau kontsulta eta gizarte-hausnarketa prozesu mota honetan parte hartzeko prestutasun handiagoarekin erlazionatuta egon daiteke, batez ere lan-ingurunearekin, ongizatearekin eta lan-bizitza orekatzearekin lotutako gaiei dagokienez. Gizonezkoen parte-hartzea nabarmen txikiagoa da, beste genero-identitate batzuei edo erantzun nahiago ez dutenei dagozkien ehunekoak txikiak diren bitartean.

ENPLEGU EGOERAREN ARABERAKO BANAKETA

Laginak enpleguaren ikuspegitik profil aktibo argia erakusten du, pertsona gehienek lanean jarraitzen dutelarik. Langabezia, erretiroa edo ikasketak nabarmen gutxiago agertzen dira erantzunetan.

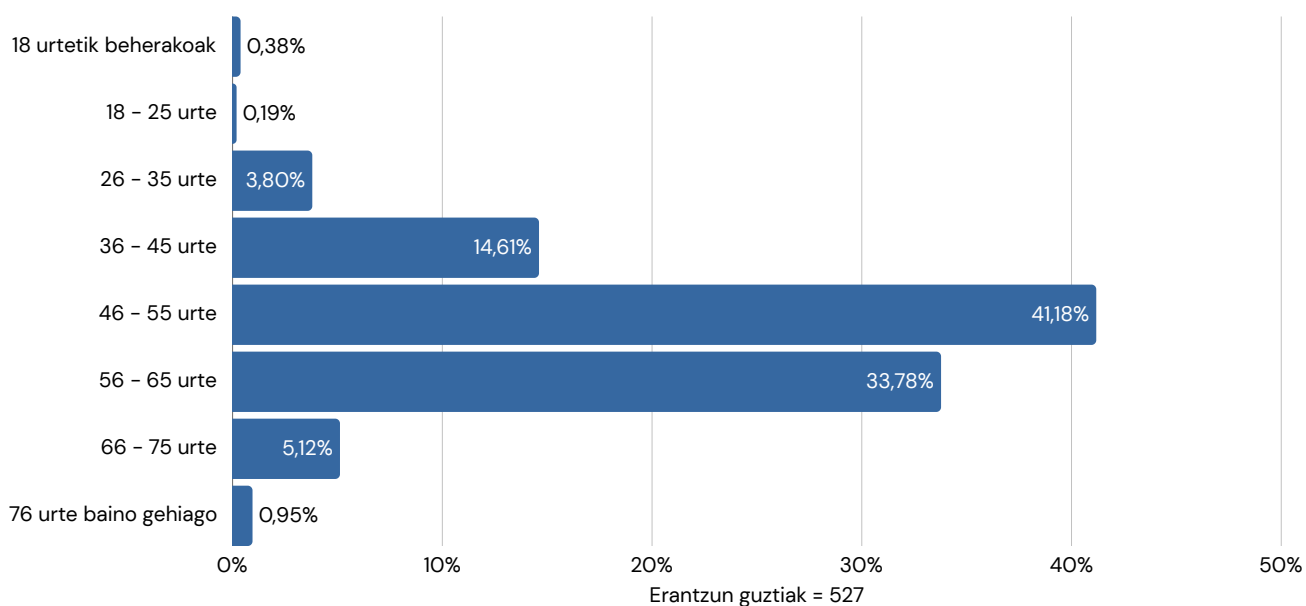
EGOERA EKONOMIKOAREN ARABERAKO BANAKETA

Egoera ekonomikoari dagokionez, erantzunek pertzepzio ertaina edo neurriz positiboa islatzen dute gehienbat, eskalaren batez besteko eta batez besteko goreneko puntuazioetan arreta jarritz batez ere.

Hala ere, bizimodua ateratzeko gaitasunaz galdetzean, nolabaiteko polarizazio bat agertzen da: zati esanguratsu batek arazorik gabe egiten duela dioen bitartean, antzeko ehuneko batek adierazten du arazoak dituztela edo murrizketa ekonomikoak egiten dituztela, eta horrek erakusten du laginaren zati esanguratsu batean doikuntza ekonomikoaren sentsazio bat dagoela.

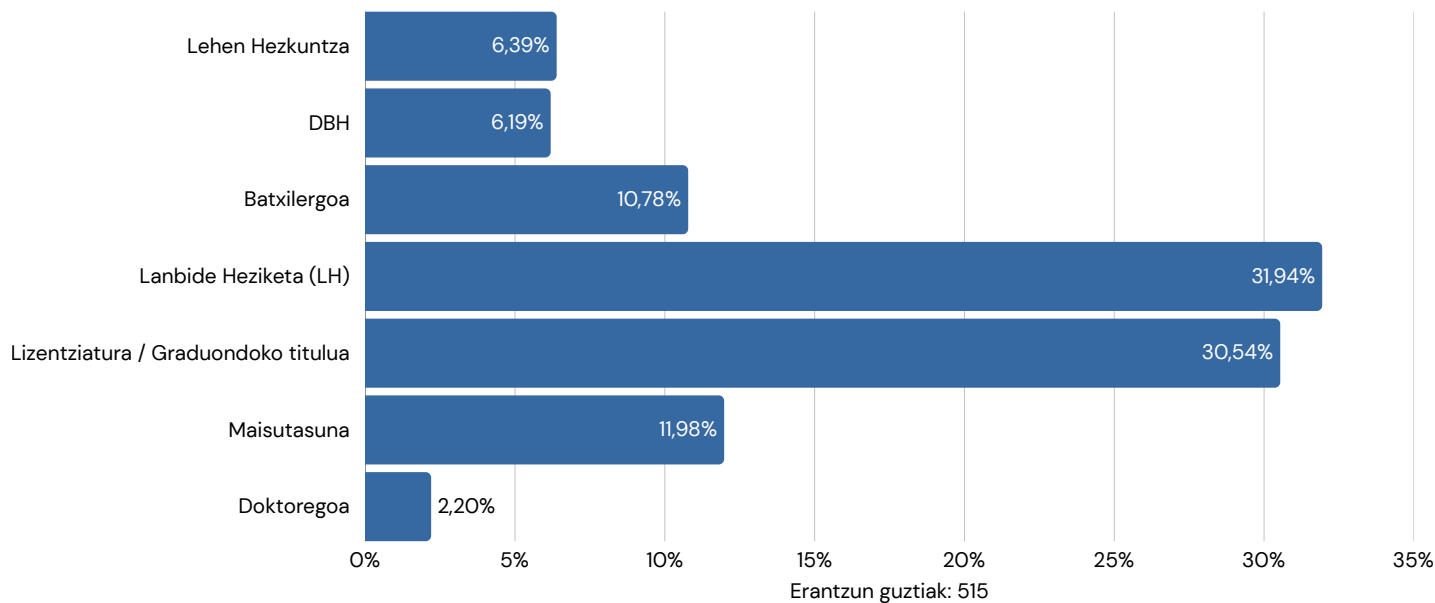
ADIN-TARTEAREN ARABERAKO BANAKETA

Adinaren arabera banaketak adin ertaineko taldeetan parte-hartzea argi eta garbi kontzentratzen dela erakusten du, batez ere 46 eta 65 urte bitartekoetan, laginaren hiru laurden inguru osatzen baitute.

Gazteen presentzia oso txikia da, eta horrek analisia batez ere lan-historia finkatua duten pertsonen pertzepzioetan eta esperientzietan kokatzen du.

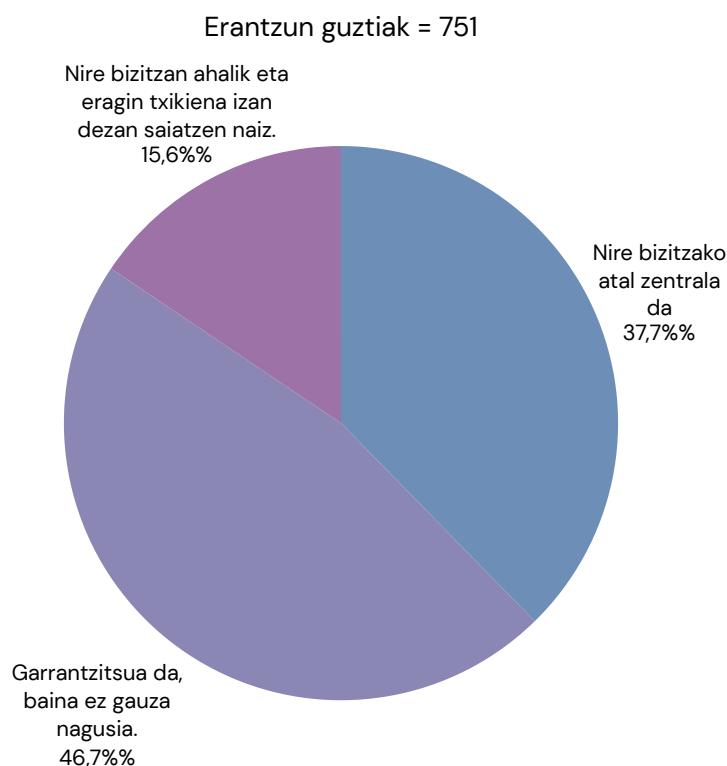
HEZKUNTZA MAILAREN ARABERAKO BANAKETA

Hezkuntza mailari dagokionez, biztanleria batez ere bigarren eta goi mailako hezkuntza duten pertsonak osatzen dute. Lanbide heziketa eta unibertsitateko tituluak dituztenak nabarmentzen dira, hezkuntza maila altua duen lagin bat islatuz eta profil profesional tekniko eta kualifikatuekin estu lotuta dagoena.

3.2. LAN KULTURAREN PERTZEPZIOA

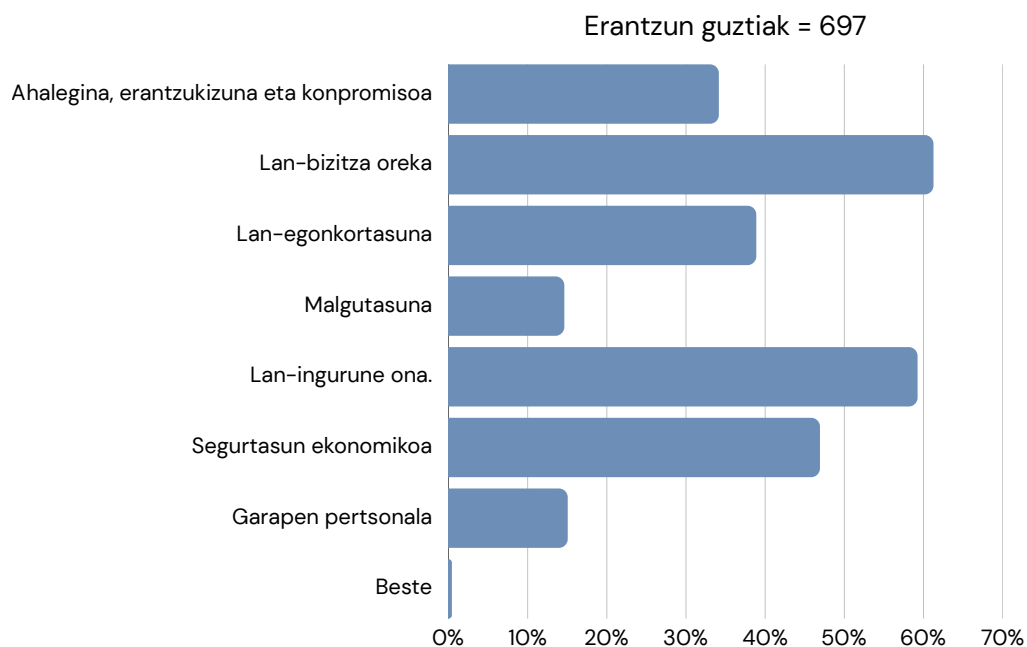
ZER NOLAKO PAPERA JOKATZEN DU LANAK ZURE BIZITZAN?

Emaitzek erakusten dute inkestatutako pertsona gehienentzat lanak zeregin garrantzitsua duela beren bizitzan, nahiz eta ez nahitaez zeregin zentrala.

la erdiek lana garrantzitsutzat jotzen dute, baina ez beren bizitzako ardatz nagusia, eta heren batek baino zertxobait gehiagok erdigunetzat jotzen dute. Aldiz, gutxiengo batek adierazten du lanak eguneroko bizitzan duen eragina gutxitzen saiatzen dela, lanaren eta bizitza pertsonalaren arteko oreka orekatuago bat lortzeko joera islatuz.

ZEIN BALIO IRUDITZEN ZAIZKIZU GARRANTZITSUENAK LAN-MUNDUAN? (AUKERATU GEHIENEZ 3 AUKERA)

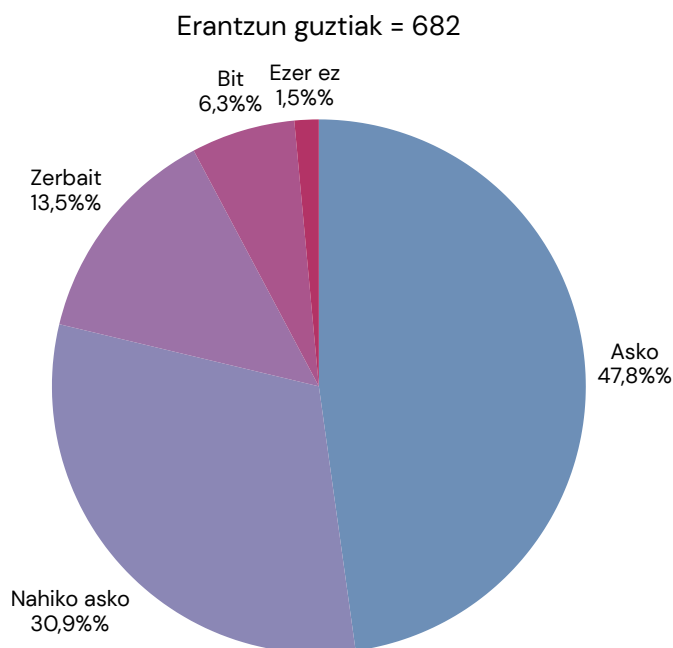
Lan-ingurune balio garrantzitsuenak batez ere laneko bizi-kalitatearekin eta ongizatearekin lotuta daude. Lanaren eta bizitza pertsonalaren arteko oreka da erantzuleek gehien aipatzen duten alderdia (% 61,26), eta ondoren lan-ingurune positiboaren garrantzia dator (% 59,25).

Segurtasun ekonomikoak (% 46,92) eta lan-egonkortasunak (% 38,88) ere pisu handia hartzen dute, malgutasuna (% 14,63) edo garapen pertsonala (% 15,06) bezalako gaiek presentzia txikiagoa duten bitartean.

Oro har, emaitzek ongizatearekin, egonkortasunarekin eta lan-baldintza asegarriekin gero eta gehiago lotuta dagoen lanaren kontzepzio bat islatzen dute.

Erantzun ireki batzuek ideia hau indartzen dute, aitortza, adostutako baldintzen betetzea edo lan-hitzarmenen existentzia bezalako alderdietan arreta jarritz.

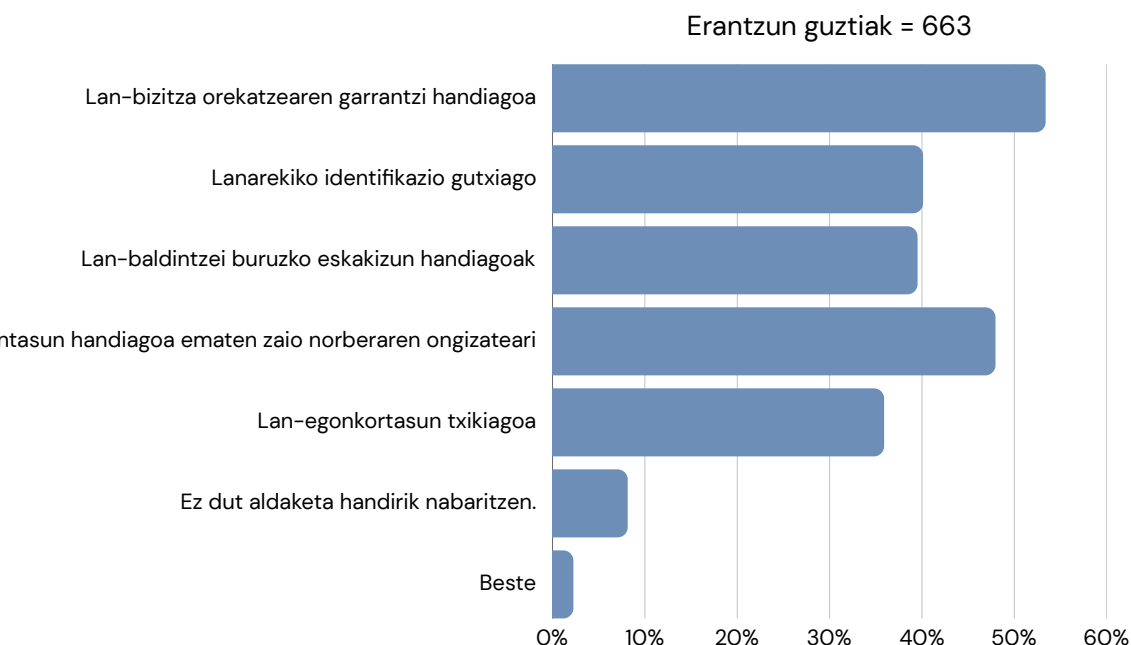
ORO HAR, USTE DUZU LANA ULERTZEKO MODUA ALDATU DELA AZKEN URTEOTAN?

Lana ulertzeko dugun modua azken urteotan aldatzen ari dela dioen pertzepzio zabaldua dago. Inkestatutakoen ia erdiak uste du aldaketa hori "asko" gertatzen ari dela (% 47,80), eta beste % 30,94k uste du "nahiko" aldatzen ari dela. Alderantziz, aldaketa gutxi edo batere ez dutenak gutxiengoan daude, dudarik gabe.

Emaitza hauek lanarekiko harremanean eraldaketa sentrazio zabaldu bat islatzen dute, ziurrenik lehentasun sozial berriekin, lan-itxaropenen aldaketekin eta ongizate pertsonalaren eta lan-bizitza orekatzearen garrantzi gero eta handiagoarekin lotuta.

ZEIN ALDERDITAN HAUTEMATEN DUZU ALDAKETA HAU BATEZ ERE? (AUKERATU GEHIENEZ 3 AUKERA)

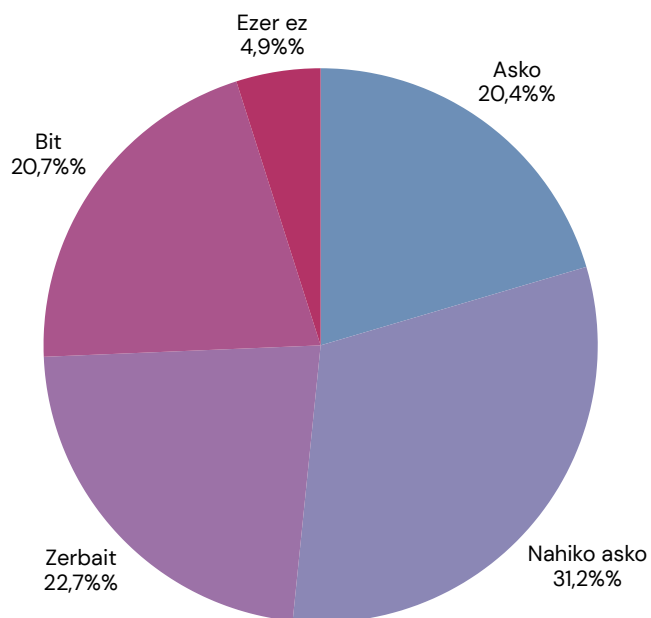
Lana ulertzeko moduan hautematen diren aldaketa nagusiak oreka eta ongizate pertsonalaren bilaketa handiagoarekin lotuta daude. Inkestatutako enplegatuak gehiagok lan-bizitza orekatzeari garrantzi handiagoa ematen diote (% 53,39), eta % 47,96k nabarmentzen dute ongizate pertsonala lehentasun handiagoa dela gaur egun.

Beste arazo nabarmen batzuk hauek dira: lanarekiko identifikazio txikiagoa (% 40,12), lan-baldintza hobekien eskakizun handiagoa (% 39,52) eta lan-segurtasun txikiagoaren pertsentzioa (% 35,90). Alderantziz, % 8,14k baino ez dute aldaketa esanguratsurik hautematen adierazi.

Erantzun irekiek eraldaketa honen ikuspegi anibalentea islatzen dute. Batzuek lan-eskubideen inguruko kontzientzia handiagoa eta lan-baldintza prekarioen arbuioa nabarmentzen dituzte, eta beste batzuek, berriz, aurreko belaunaldiarekin alderatuta lanarekiko inplikazio edo konpromiso txikiagoa hautematen dute. "Dena ez dela onargarria den kontzientzia handiagoa" edo "asko eskatzen dute lan prekarioaren truke" bezalako esamoldeak batera daude "lanean inplikazio txikiagoa" edo lan gogorraren kultura galtzea adierazten duten iritziekin.

ZURE LANEAN EDO INGURUNE PROFESIOALEAN, ZENBATETAN IKUSTEN DITUZU LANERA EZ ETORTZEN ZARENEAN?

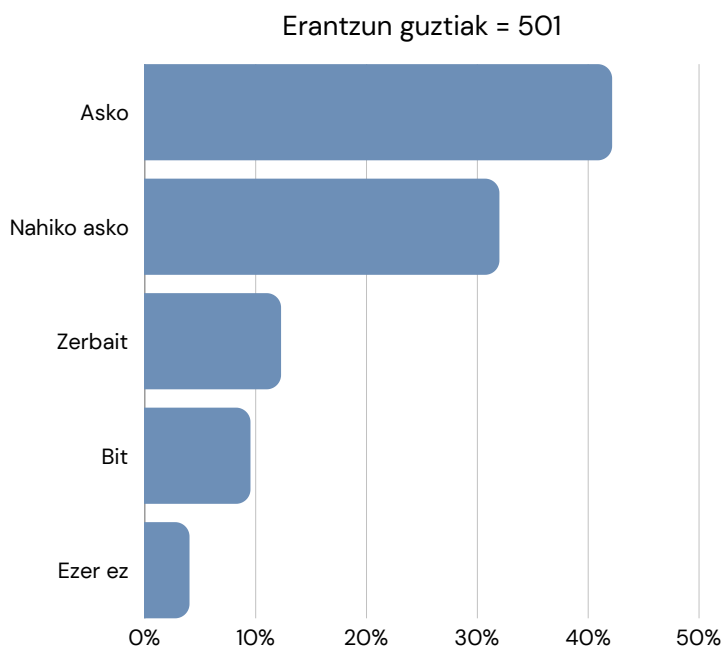
Erantzun guztiak = 651

Lantokian lanetik absentziak hautematea nahiko ohikoa da inkestatutakoen artean. Erdiek baino gehiagok "asko" edo "nahiko" hautematen dituztela diote (% 51,61), eta % 22,73k "neurri batean" hautematen dituztela. Alderantziz, absentzia gutxi edo batere ez dutela hautematen diotenenek proportzio txikiagoa osatzen dute.

Emaitza hauek erakusten dute absentismoa errealitate ikusgaia dela laginaren zati handi batentzat, lan-ingurune askotan eguneroko bizitzan arazo gisa finkatuz.

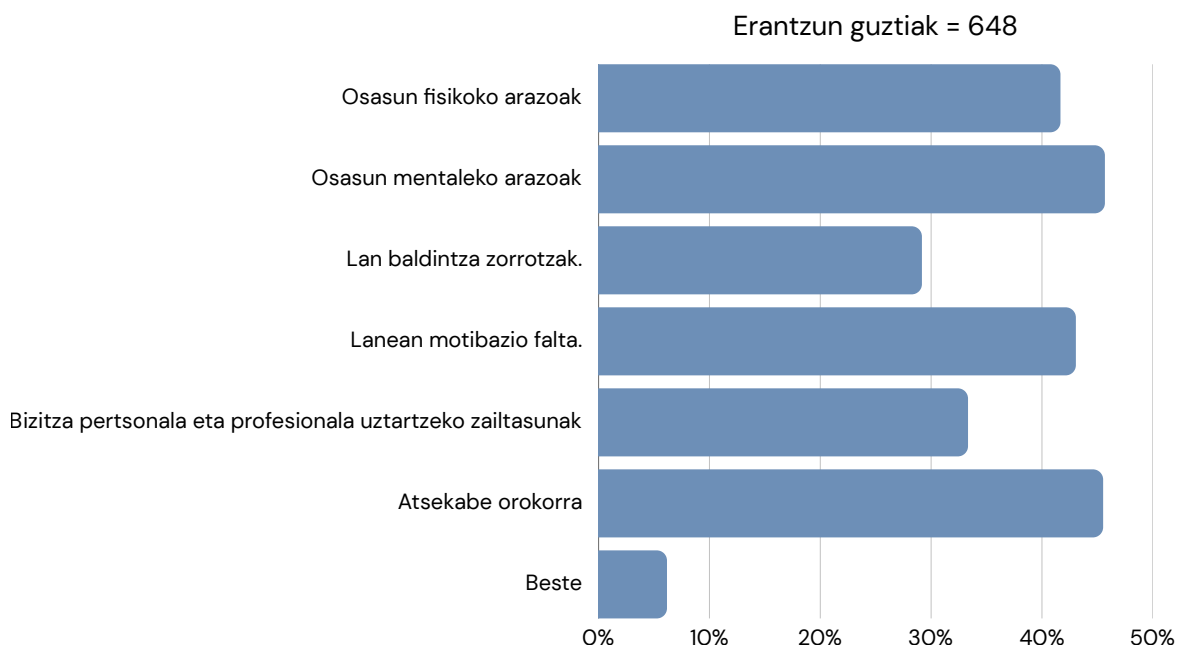
ORO HAR, ZER NEURRITAN USTE DUZU LAN-BALDINTZEK ERAGINA DUTELA LANERA EZ ETORTZEAN?

Lan-baldintzek absentismoan eragin handia dutela uste zabaldu da. Inkestatutako hamar pertsonatik zazpi baino gehiagok uste dute eragin "handia" (% 42,16) edo "nahiko handia" (% 31,99) dutela, eta gutxiengo batek bakarrik uste du ia edo batere ez dutela harremanik.

Emaitza hauek islatzen dute absentismoa ez dela arazo indibidual gisa soilik interpretatzen, baizik eta ingurumenarekin, lan-baldintzekin eta lantokiko ongizatearekin estuki lotutako fenomeno gisa ere.

ZEINTZUK DIRA, ZURE USTEZ, LANEAN ABSENTISMOAREN ARRAZOI NAGUSIAK? (AUKERATU GEHIENEZ 3 AUKERA)

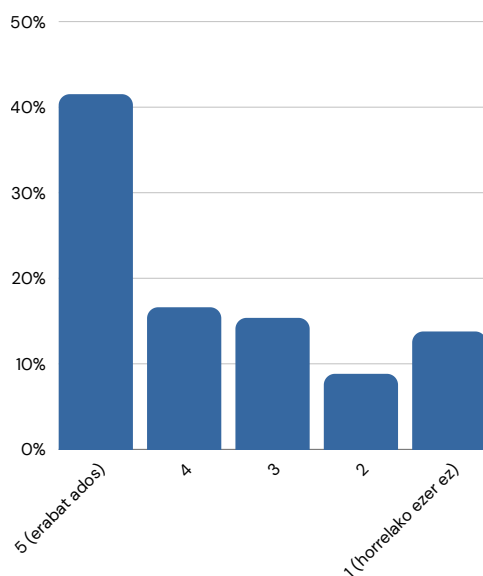
Erantzuleek identifikatutako absentismoaren arrazoi nagusiak ongizate eta osasun faktoreekin lotuta daude, baita lanaren motibazio eta antolakuntza alderdiekin ere. Osasun mentaleko arazoak (% 45,68) eta atsekabe orokorra (% 45,52) agertzen dira gehien aipatzen diren arrazoiak, ondoren lanean motibazio falta (% 43,06) eta osasun fisikoko arazoak (% 41,67).

Azpimarratzekoak dira, halaber, bizitza pertsonala eta profesionala bateratzeko zailtasunak (% 33,33) eta lan-baldintzen eskakizunak (% 29,17), absentismoa neurri handi batean ongizatearekin eta lan-baldintzekin lotutako fenomeno gisa hautematen den ideia indartuz.

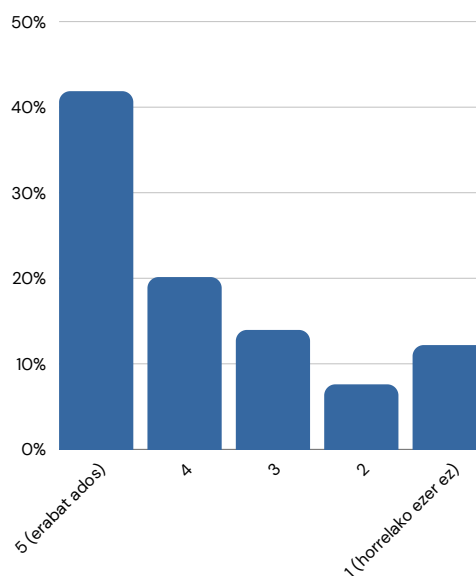
Erantzun irekiek ikuspegi hau osatzen dute, fenomenoaren inguruko ikuspegi desberdinak agerian utziz. Batzuek neke emozionala, lan-segurtasun eza edo zailtasun ekonomikoak aztertzen dituzte, eta beste batzuek, berriz, lan-konpromisoarekin edo gaixotasun-baimenaren erabilerarekin lotutako gaiak azpimarratzen dituzte. Oro har, iritziek absentismoaren inguruko pertzepzioen konplexutasuna eta aniztasuna islatzen dute.

ZENBATERAINO ZAUDE ADOS HURRENGO IDEIEKIN? (BALORATU 1ETIK 5ERA, NON 1 "ERABAT DESADOS" DEN ETA 5 "ERABAT ADOS")

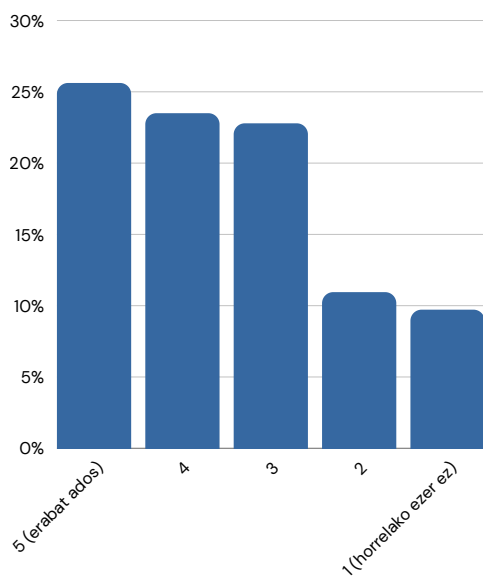
Gaur egun, lanean egindako ahalegina gutxiago baloratzen da.
Erantzun guztiak = 566

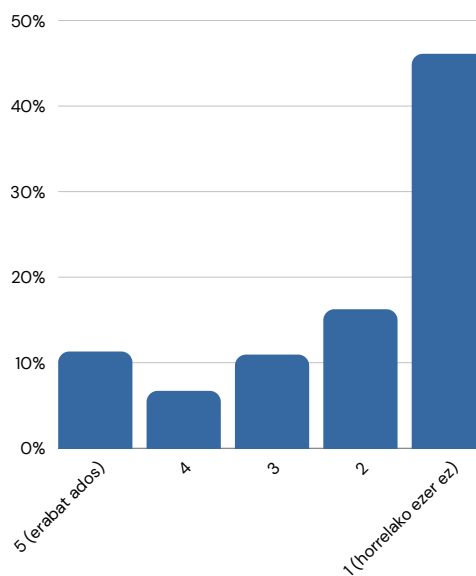
Gaur egun, ongizate pertsonala lehenesten da lehen baino gehiago.
Erantzun guztiak = 566

Lanarekiko harremana birdefinitzen ari da
Erantzun guztiak = 566

Ez dut aldaketa handirik sumatzen lan-kulturan
Erantzun guztiak = 566

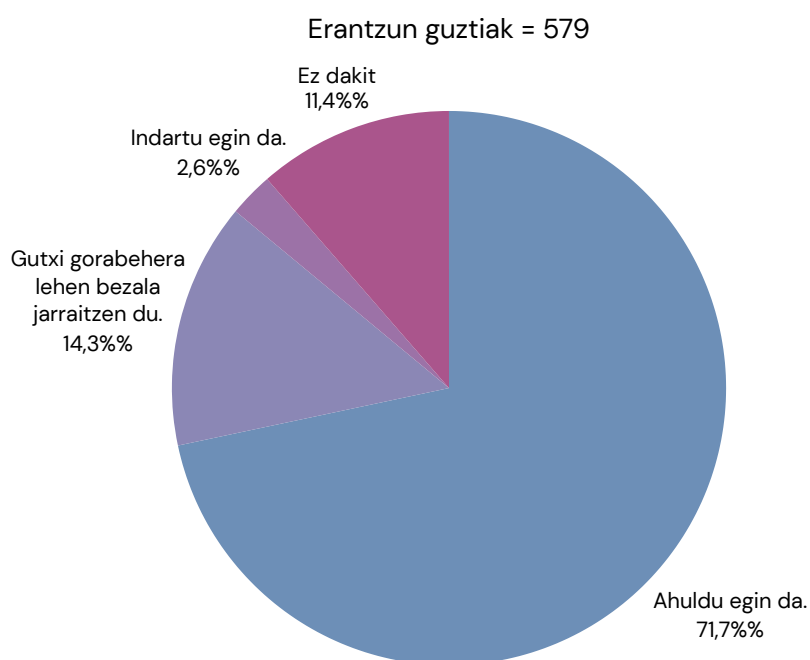
Lan-kulturaren ebaluazioek eraldaketaren pertzepzio argia erakusten dute lantokiarekiko harremanean. Inkestatutakoen zati handi batek uste du lanean egindako ahalegina gutxiago baloratzen dela gaur egun, % 58,13k oso edo neurri batean ados daudela ikuspegi honekin.

Era berean, adostasun zabala dago ongizate pertsonala lehenesten dela gaur egun lehen baino, eta % 62,01ek nahiko edo oso ados daude baieztapen horrekin.

Azpimarratzekoa da, halaber, lanarekiko harremana birdefinitzen ari den pertzepzioa, laginaren ia erdian adostasuna sortzen duen gaia (% 49,12 4 eta 5eko puntuazioen artean), nahiz eta aurreko galderetan baino iritzi banatuagoekin.

Alderantziz, lan-kulturan aldaketa handirik ez dagoela dioen ideiak desadostasun argia du: inkestatutako pertsonen ia erdiak (% 46,11) ez daude guztiz ados baieztapen honekin, eta horrek indartu egiten du lan-mundua eraldaketa nabarmena jasaten ari den pertzepzio zabaldua.

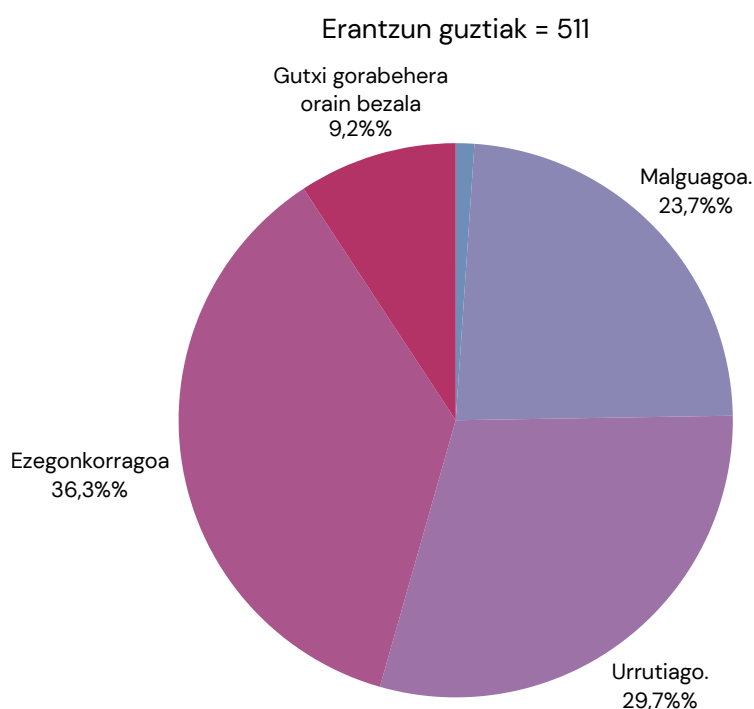
USTE DUZU GAUR EGUNGO GIZARTEKO LAN-KULTURA...?

Inkestatutakoen artean nagusi den pertzepzioa da lan-kultura ahuldu egin dela gaur egungo gizartean. Hamar pertsonatik zazpi baino gehiagok (% 71,68) bat datoz ikuspegi horretatik, eta gutxiengo batek bakarrik uste du indartu egin dela (% 2,59). Bestalde, % 14,34k uste du lan-kultura lehen bezalako dela gutxi gorabehera, eta % 11,40k ez dute iritzi argirik gaiari buruz.

Emaitza hauek lanarekin lotutako balio eta jarreraren aldaketaren pertzepzio orokorra islatzen dute, ongizate pertsonalari, lan-bizitza orekari eta lan-ingurunearekiko harremanaren eraldaketari buruzko beste inkesta-erantzun batzuekin bat etorritz.

ETORKIZUNARI BEGIRA, JENDEAREN LANAREKIKO HARREMANA IZANGO DA...

Aurrera begira, inkestatutakoek lanarekiko harreman ezegonkorragoa eta urrunagoa aurreikusten dute. Aukerarik ohikoena "ezegonkorragoa" den enplegu-harreman bat da (% 36,34), eta ondoren "urrunagoa" izango dela uste dutenak datoz (% 29,68).

Lana malguagoa izango dela dioen pertzepzio nabarmena ere badago (% 23,66), eta lanarekiko harreman konprometituagoa aurreikusten duten iritziak oso gutxi dira (% 1,08).

Oro har, emaitzek ziurgabetasunak eta lanarekiko harreman tradizionalaren eraldaketa progresiboak markatutako lanaren etorkizunaren ikuspegi bat adierazten dute, gero eta garrantzi gutxiago hartzen baitu pertsonen bizitzan.

04

ESKUALDEEN ARTEKO JOERA NAGUSIAK

4.1. PROFIL SOZIODEMOGRAFIKOAK

Oro har, aztertutako lau barrutiek —Bidasoa-Oiartzun, Deba-Urola, Donostialdea eta Oriak— soziodemografia-profil nahiko homogeneoak dituzte. Guztiek ezaugarritzen dute nagusitasuna landunen, adin ertaineko taldeen (batez ere 46 eta 65 urte bitartekoen) nagusitasuna eta emakumeen gehiengoa. Era berean, hezkuntza-maila ertain-altua eta, oro har, aurreikuspen ekonomiko egonkorra ikusten dira, nahiz eta barrutien artean alde nabarmenak egon.

Alderdi nagusiak hauteskunde-barrutiaren arabera:

Donostialdea: Eremu honek profil urbanoagoa eta hezkuntza maila altuagoa ditu. Unibertsitateko eta graduondoko tituluak dituzten pertsonen ehuneko handiagatik nabarmentzen da (% 50 baino gehiago lizentziatura, master eta doktoregoarekin), baita emakumeen parte-hartze tasa altua ere (% 70,63). Biztanleria batez ere 46 eta 65 urte bitartekoen artean kontzentratzen da (% 74,44) eta enplegu tasa altua du (% 86,59). Ekonomiari dagokionez, inkestatutako erdiek baino gehiagok diote zailtasunik gabe edo eroso biziraun dezaketela (% 54,49), eta horrek ikuspegi ekonomiko nahiko egonkorra adierazten du.

- **Bidasoa-Oiartzun:** Barruti hau pertsona okupatuen proportzio handiena (% 87,61) eta lanbide heziketaren presentzia nabarmena (% 37,38) izateagatik bereizten da, sektore tekniko eta industrialei lotutako profila islatuz. Adin-talde nagusia 46 eta 65 urte bitartekoa da (% 85,84), eta gazteen ehuneko txikiena duen barrutietako bat ere bada. Ekonomikoki, pertzepzio apalagoa du, % 39,29k bizitza osorako zailtasunak dituela adierazi baitu.
- **Deba-Urola:** Eremu honek enpleguarekin eta prestakuntza teknikoarekin lotura estua duen profila ere badu, biztanleen % 87 lanean ari direlarik eta lanbide heziketako tituludunen ehuneko altua (% 36,26). Inkestatutako biztanleria 46 eta 55 urte bitartekoa da batez ere (% 48), eta adin-talde horretako proportziorik handiena duen auzoa da. Beste eremuekin alderatuta, egoera ekonomiko tentsio handiagoa ikusten da, biztanleen % 49,49k zailtasunak dituztela edo dirurik ez dutela adierazi baitute bizitza osorako.

- **Oria:** Barruti honek aurkezten du egoera heterogeneoena. Laginaren gehiengoa 46 eta 65 urte bitartekoan artean ere kontzentratzen den arren (% 68,22), enplegu-tasa txikiagoa du (% 73,08) eta langabeziaren eta erretiroaren prebalentzia erlatibo handiagoa beste barrutiek alderatuta. Ekonomiari dagokionez, bertan dago zailtasunik gabe bizitza amaitzeko gai direla dioten pertsonen proportziorik txikiena (% 30,08) eta egoera ekonomiko zailenak ohikoenak diren eremua (% 45,53 zailtasunik eta bizitza amaitzeko gai ez direnean). Gainera, bertan erregistratzen da beren egoera ekonomikoari buruzko galderak ez erantzutea nahiago duten pertsonen ehunekorik handiena.

Oro har, emaitzek nahiko antzeko profil soziodemografikoak islatzen dituzte barrutietan, nahiz eta eremu bakoitzaren lurralde- eta enplegu-testuinguruari lotutako desberdintasunak izan. Donostialdean profil urbanoagoa eta kualifikatuagoa agertzen den bitartean, Bidasoa-Oiartzun eta Deba-Urolak lotura handiagoa erakusten dute profil teknikoekin eta enplegu egonkorragoekin. Oriak, berriz, aztertutako taldearen barruan egoera ekonomiko eta enplegu-egoera zaugarriagoa islatzen du.

4.2. LAN KULTURAREN PERTZEPZIOA

Oro har, lau hauteskunde-barrutiek bat datoz lan-kultura aldaketa nabarmenak izan dituela azken urteotan. Guztietan, ongizate pertsonalaren eta lan-bizitza orekatzearen garrantzia gero eta handiagoa azpimarratzen duten iritziak nagusitzen dira, baita lan-kultura aurreko aldiekin alderatuta ahuldu egin delako pertzepzio zabaldua ere.

Hala ere, zenbait desberdintasun garrantzitsu ikus daitezke aldaketa horiek ulertzeko moduan eta lanarekin eta enpleguaren etorkizunarekin lotutako kezketan.

- **Donostialdea:** Eremu honek lanaren eraldaketaren ikuspegi orekatuagoa eta ez hain polarizatua aurkezten du. Gehiengoak lana ulertzeko moduan aldaketa nabarmenak hautematen dituen arren, lana bizitzako elementu zentral gisa duen garrantzia beste barrutietan baino handiagoa da (% 45,81). Ongizate pertsonalari eta bizitza pertsonalaren eta lanaren arteko orekari buruzko erreferentziak nabarmentzen dira, baita absentzia eta lan-baldintzak absentzien kausa nagusi gisa hautematea ere. Gainera, garapen pertsonalera eta lanbide-betetzera bideratuago dagoen profila islatzen du.

- **Bidasoa-Oiartzun:** Barruti honek egonkortasunarekin eta segurtasun ekonomikoarekin lotura estuagoa duen pertzepzioa erakusten du. Lan-egonkortasuna eta segurtasun ekonomikoa garrantzitsuenak diren barrutia da, eta etorkizuneko lan-segurtasun ezaren inguruko kezka handiena dagoena. Lan-kultura ahultzearen pertzepzio oso altua ere badu (% 75,68) eta absentismoaren, lan-asegabetasunaren eta lan-bizitza bateratzeko zailtasunen arteko lotura sendoa.
- **Deba-Urola:** Lan-kulturaren aldaketa nabarmenena den barrutia da hau, inkestatutakoen erdiek baino gehiagok adierazi baitute lanaren ulermena "nabarmen" aldatzen ari dela. Gainera, gaur egun lanean ahalegina gutxiago baloratzen den ideiarekin adostasun handiagoa duelako eta lan-kulturaren ahultzearen inguruko ikuspegi kritiko bereziagatik nabarmentzen da. Aldi berean, ahalegina, erantzukizuna eta konpromisoa bezalako elementu tradizionalen aldeko estimu handia mantentzen du, ongizate pertsonalari gero eta garrantzi handiagoa emanez.
- **Oria:** Barruti honek etorkizuneko enpleguaren ikuspegi kezkatuagoa eta ziurgabeagoa aurkezten du. Barruti horretan uste dute pertsona gehienek lanarekiko duten harremana etorkizunean ezegonkorragoa izango dela (% 41,82) eta osasun mentala absentismoaren kausa nagusizat identifikatzen den tokia da. Era berean, atsekabe orokorraren pertzepzio biziagoa dago eta lana bizitzako elementu zentral gisa gutxiago identifikatzen da, lan-ingurunearekiko harreman urrunago eta kritikoago baten ideia indartuz.
- Oro har, emaitzek Gipuzkoako lan-kulturaren eraldaketa partekatu bat islatzen dute, ongizate pertsonalari, lan-bizitza orekari eta lan-baldintzei gero eta lehentasun handiagoa ematen zaielako. Hala ere, lurralde-desberdintasunek ñabardura garrantzitsuak erakusten dituzte: barruti batzuek lanaren eta lan-segurtasunaren balio tradizionalei lotutako ikuspegia mantentzen duten bitartean, beste batzuek lanaren etorkizunaren eta eguneroko bizitzan duen rolaren pertzepzio kritikoagoa, ziurgabeagoa edo urrunagoa islatzen dute.

05

ONDORIO OROKORRAK

Inkestaren emaitzek GIPUNK lan-kultura eraldaketa sakona jasaten ari dela dioten pertzepzio zabaldua islatzen dute. Lanak parte-hartzaile gehienek bizitzan leku garrantzitsua izaten jarraitzen badu ere, norberaren errealizazioaren elementu nagusi eta bakar gisa galtzen ari da, ongizateari, lan-bizitza orekatzeari eta bizi-kalitateari lotutako alderdiek garrantzia hartzen baitute.

Testuinguru honetan, lan-bizitza oreka eta lan-ingurune positiboa lan-inguruneko balio garrantzitsuenak dira, ahalegina edo konpromisoa bezalako gai tradizionalak zentralak gaindituz. Aldi berean, segurtasun ekonomikoa eta lan-egonkortasuna garrantzitsuak dira oraindik ere, baldintza materialen inguruko kezka oraindik ere badagoela erakutsiz.

Inkestak lana ulertzeko moduan aldaketaren pertzepzio argia ere erakusten du. Erantzule gehienek uste dute ongizate pertsonala lehenesten dela orain eta lanarekiko harremana birdefinitzen ari dela. Eraldaketa hau gero eta ziurgabetasun handiagoaren testuinguru batean interpretatzen ari da, non lan-etorkizun ezegonkorrago, urrunago eta tradizionalak gutxiago lotuta dagoen baten itxaropenak nagusitzen diren.

Absentismoari dagokionez, emaitzek pertzepzio konplexu eta multifaktoriala agerian uzten dute. Identifikatutako arrazoi nagusiak ongizate psikologikoarekin, atsekabe orokorarekin, motibazio faltarekin eta lan-baldintzekin lotuta daude batez ere. Hala ere, erantzun irekiek fenomeno honi buruzko sentikortasun sozial desberdinak ere islatzen dituzte, osasunean eta lan-baldintzetan oinarritutako ikuspegiak eta banakako erantzukizunera eta lan-konpromisoara bideratutako beste batzuk batera bizi direlarik.

Hauteskunde barrutien arteko lurralde-desberdintasunek ñabardura esanguratsuak agerian uzten dituzte. Donostialdeak profil urbanoagoa eta kualifikatuagoa aurkezten du, lanaren eraldaketaren ikuspegi orekatuagoa duelarik. Bidasoa-Oiartzunek eta Deba-Urolak harreman estuagoa mantentzen dute balio tradizionalei, hala nola egonkortasunari, ahaleginari eta segurtasun ekonomikoari, batez ere presentzia industrial eta tekniko handiagoa duten eremuetan. Deba-Urolak, gainera, lan-kulturaren aldaketaren eta lan-etikaren ahultzearen pertzepzio biziagoa duela nabarmentzen da. Bitartean, Oriak lanaren etorkizunari buruzko pertzepzio kezkatuagoa islatzen du, ziurgabetasun ekonomiko handiagorekin eta osasun mentalaren eta lan-segurtasun ezaren inguruko kezkarekin.

Oro har, txostenak trantsizioan dagoen gizarte bat agerian uzten du bere lan-kulturari dagokionez. Ongizate pertsonalaren, lan-bizitza orekatzearen eta lan-baldintzen garrantzi gero eta handiagoa batera gertatzen da lanarekin lotutako balio tradizionalen ahultzearen pertzepzio zabalduarekin. Aldaketa, tentsio eta itxaropen anitzen koexistentzia honek Glzpün gertatzen ari diren gizarte- eta lan-eraldaketaren konplexutasuna islatzen du.

INKESTA AKTIBATUTA LAN KULTURA

